

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

523. SESJA PLENARNA EKES-U W DNIACH 22 I 23 LUTEGO 2017 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wysokiej jakości edukacja dla wszystkich”

(opinia rozpoznawcza)

(2017/C 173/01)

Sprawozdawca: **Benjamin RIZZO**

Wniosek prezydencji maltańskiej w Radzie	16.9.2016
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa
Data przyjęcia przez sekcję	3.2.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	22.2.2017
Sesja plenarna nr	523
Wynik głosowania	207/1/5
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

EKES:

1.1. Zachęca państwa członkowskie UE, by silniej zaangażowały się na rzecz wysokiej jakości edukacji dla wszystkich z myślą o osiągnięciu celów UE na rok 2020 i celów ONZ na rok 2030.

1.2. Podkreśla wagę finansowanego przez państwo, wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dla wszystkich, a przy tym akcentuje potrzebę edukowania mieszkańców UE w zakresie praw człowieka i ich własnej roli jako obywateli oraz znaczenie wzmocnienia wartości europejskich we wszystkich programach kształcenia w państwach członkowskich.

1.3. Apeluje o większe wsparcie na rzecz wczesnej edukacji (mającej decydujące znaczenie dla przyswajania języka, socjalizacji, przystosowania się do systemu kształcenia podstawowego i dalszego kształcenia) oraz na rzecz uczenia się przez całe życie (kluczowego dla udanej integracji w społeczeństwie i na rynku pracy).

1.4. Wskazuje na konieczność stworzenia możliwości szkolenia dla osób wcześniej kończących naukę, nisko wykwalifikowanych pracowników i pracowników migrujących oraz na potrzebę uznawania wyników kształcenia pozaformalnego i uczenia się nieformalnego.

1.5. Uważa, że zasadniczymi kwestiami, którym UE i jej państwa członkowskie muszą przyznać centralne miejsce w debacie politycznej i w dialogu społecznym na temat wysokiej jakości edukacji dla wszystkich, są wyzwania związane z przyszłością rynku pracy oraz z digitalizacją.

1.6. Zachęca UE i jej państwa członkowskie, by w dziedzinie edukacji dla wszystkich poszukiwały liczniejszych synergii i wspólnych ogólnounijnych strategii.

1.7. Przypomina Komisji Europejskiej (KE) i państwom członkowskim, że należy wspierać nauczycieli i kadre edukacyjną w ich wysiłkach zmierzających do tego, by poprawić wszystkie aspekty swojego rozwoju zawodowego z myślą o polepszeniu wyników własnej pracy. Dlatego też zaleca, by zainwestowano w kwalifikację nauczycieli i instruktorów, dążąc do osiągnięcia równowagi płci podczas rekrutacji i zapewniając im wszystkim stałe zatrudnienie oraz dobre warunki rozwoju kariery i płace.

1.8. Apeluje o bardziej skuteczne wykorzystywanie funduszy europejskich, zwłaszcza Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), oraz programu „Horyzont 2020” do wspierania wysokiej jakości kształcenia, szkolenia, badań naukowych i innowacji oraz promowania talentów.

2. Uwagi ogólne

2.1. EKES z dużym zadowoleniem przyjmuje fakt, że prezydencja maltańska wybrała jako jeden ze swoich nadrzędnych tematów zagadnienie **edukacji wysokiej jakości dla wszystkich** i wniosła do EKES-u o opracowanie opinii rozpoznawczej w tej sprawie. Europa nie powinna zapominać o zasadniczej roli, jaką w budowaniu europejskiego społeczeństwa troszczonego się o poszanowanie podstawowych praw i wartości odgrywa wysokiej jakości edukacja dostępna dla wszystkich. Malta dąży do tego, by promować włączenie społeczne i różnorodność w kształceniu formalnym i pozaformalnym dzięki zapewnieniu sprawiedliwych i zróżnicowanych ścieżek kształcenia. W związku z tym zorganizowała w styczniu 2017 r. Tydzień Edukacji, poświęcony zwłaszcza takim zagadnieniom, jak „sprawiedliwość i uczenie się” oraz „edukacja cyfrowa”.

2.2. EKES wyraża też zadowolenie, że Komisja przedstawiła 7 grudnia trzy komunikaty pod hasłem „Inicjatywa na rzecz młodzieży”⁽¹⁾. Przedmiotem niniejszej opinii jest w szczególności komunikat „Poprawa i modernizacja edukacji. Wysokiej jakości edukacja dla wszystkich”. Ponadto EKES, jako przedstawiciel europejskiego społeczeństwa obywatelskiego na poziomie UE, oczekuje, że zasięgnię się jego opinii i że będzie odgrywał czynną rolę w dalszym rozwoju wydarzeń związanych z tymi inicjatywami. Pragnąłby jednak od razu wyrazić obawę, że wartość tych inicjatyw może zostać utracona w sytuacji, gdy do wielu naszych społeczeństw wciąż mają zastosowanie środki oszczędnościowe, co utrudnia im odnoszenie pełnych korzyści z wysokiej jakości edukacji.

2.3. Choć edukacja pozostaje w gestii rządów krajowych, EKES jest zdania, że UE powinna wykorzystać swój wpływ i finansowy potencjał, by pomóc państwom członkowskim zainwestować silniej w wysokiej jakości edukację dla wszystkich.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Edukacja wysokiej jakości

3.1.1. Wysokiej jakości edukacja przyczynia się do kształtowania wolnych, krytycznie myślących, świadomych, aktywnych i niezależnych mężczyzn i kobiet, zdolnych uczestniczyć w rozwoju społeczeństw, w których żyją, oraz rozumieć wspólne wartości, jakimi są wolność i solidarność. Tworzy ona też fundament, który umożliwia ludziom sprostanie wyzwaniom związanym z rynkiem pracy.

3.1.2. Zaangażowanie na rzecz wysokiej jakości edukacji wymaga konkretnych działań, takich jak:

- poprawa wsparcia na rzecz wczesnej edukacji (mającej decydujące znaczenie dla przyswajania języka, socjalizacji, przystosowania się do systemu kształcenia podstawowego oraz dalszego kształcenia) oraz na rzecz uczenia się przez całe życie (kluczowego dla udanej integracji w społeczeństwie i na rynku pracy),
- zadbanie o to, by edukacja odpowiadała na wyzwania związane z globalizacją, digitalizacją oraz przemianami świata pracy,
- stworzenie dodatkowych możliwości szkolenia dla osób wcześniej kończących naukę, nisko wykwalifikowanych pracowników i pracowników migrujących, bez zaniedbywania umiejętności cyfrowych,
- zadbanie o wykształcenie umiejętności wyboru informacji w procesie edukacji,
- uznawanie wyników kształcenia pozaformalnego i uczenia się nieformalnego,
- promowanie sojuszy między najróżniejszymi podmiotami z sektora edukacji, z włączeniem całej społeczności edukacyjnej,

⁽¹⁾ COM(2016) 940 final, COM(2016) 941 final i COM(2016) 942 final.

- poprawa kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli i kadry edukacyjnej oraz inwestowanie w nie,
- podniesienie statusu zawodu nauczycielskiego i zapewnienie lepszych warunków pracy oraz wynagrodzeń,
- zadbanie o to, by polityka przyjęta w celu poradzenia sobie z kryzysem gospodarczym i problemem długu państwowego nie narażała na szwank wysokiej jakości kształcenia i szkolenia,
- inwestowanie w lepsze narzędzia i infrastrukturę w dziedzinie edukacji, takie jak ICT,
- zwiększenie inwestycji publicznych w wysokiej jakości edukację, badania i szkolenie zawodowe i dalsze wspieranie i finansowanie programu Erasmus+,
- lepsze wykorzystywanie funduszy europejskich, zwłaszcza Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), oraz programu „Horyzont 2020” do wspierania wysokiej jakości kształcenia, szkolenia, badań naukowych i innowacji,
- wzmocnienie możliwości mobilności w całej UE dla uczniów, studentów, nauczycieli akademickich, nauczycieli, instruktorów i naukowców, którzy powinni móc spędzić pewien czas w innym państwie członkowskim – powinno to się odnosić nie tylko do kształcenia formalnego, lecz także do systemów pozaformalnych, szkolenia zawodowego i przygotowania zawodowego,
- poszukiwanie liczniejszych ogólnounijnych synergii i wspólnych strategii w dziedzinie edukacji,
- promowanie współpracy i dialogu między przedsiębiorstwami a systemami i organizatorami kształcenia i szkolenia w celu rozpoznania wymaganych umiejętności i wsparcia zatrudnienia.

3.2. Edukacja i prawa człowieka

3.2.1. EKES uważa, że o ile głównym celem kształcenia jest opisany powyżej rozwój obywateli, o tyle szkolenie jest dyscypliną i aktywnością bardziej dostosowaną do potrzeb operacyjnych i ściśle związaną z rozwojem świata pracy i wchodzeniem w ten świat. EKES już w przeszłości ukazał różnice i związki między kształceniem i szkoleniem, które to dziedziny z pewnością są ze sobą powiązane, jednak mają własne cele. Poprzez wiele swoich opinii przyczynił się do uznania edukacji za podstawowe prawo człowieka, dobro publiczne i zasadniczą odpowiedzialność rządów.

3.2.2. W deklaracji w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja (podpisanej przez ministrów edukacji w Paryżu w marcu 2015 r., po zamachach przeprowadzonych we Francji i Danii), oświadcza się, że UE „potwierdza determinację, by ramię w ramię bronić podstawowych wartości stanowiących samą istotę UE, którymi są poszanowanie godności ludzkiej, wolność (w tym wolność słowa), demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka”.

3.2.3. Niestety w 2016 r. akty przemocy o różnym podłożu (m.in. skrajnie prawicowe ugrupowania hołdujące ksenofobicznym i rasistowskim ideom, terroryzm posługujący się argumentami religijnymi i wyraźne odrzucenie uchodźców uciekających przed wojną i konfliktami) ponownie pociągnęły za sobą bolesne konsekwencje. Dlatego też we wszystkich programach kształcenia w państwach członkowskich należy wzmocnić edukację w zakresie praw człowieka i wartości UE oraz edukację obywatelską.

3.2.4. W związku z tym państwa członkowskie muszą rozszerzyć edukację o nowe wymiary – jej powiązania z prawami podstawowymi i przyszłością pracy – i przygotować się na kulturowe i funkcjonalne zmiany wynikające z procesów dotyczących środowiska, a także zadbać o to, by szkolenie było odpowiednie do zadań i umiejętności niezbędnych w gospodarce opartej na zrównoważonym rozwoju.

3.2.5. Wśród wyzwań, przed jakimi staje współczesna edukacja, jest umiejętność korzystania z informacji. Dostęp do informacji jest prawem obywatelskim, ale posługiwanie się informacją jest kwestią złożoną. Wybór, interpretacja i użycie informacji są tymi elementami, które w procesie edukacji mogą i powinny być kształtowane dla pozytywnego indywidualnego i społecznego. Umiejętność posługiwania się informacją to jedno z kryteriów edukacji wysokiej jakości.

3.3. Kryzys gospodarczy, ubóstwo, wykluczenie społeczne

3.3.1. W jednym ze sprawozdań Eurostatu stwierdza się, że „w 2015 r. w Unii Europejskiej około 25 mln dzieci, tj. 26 % ludności w wieku 0–17 lat, było zagrożonych [ubóstwem lub wykluczeniem społecznym]. [...] W 2015 r. w 6 państwach członkowskich [Rumunii, Bułgarii, Grecji, na Węgrzech, w Hiszpanii i Włoszech] zagrożona [ubóstwem lub wykluczeniem społecznym] była ponad jedna trzecia dzieci”. Największy wzrost nastąpił w Grecji (z 28,7 % w 2010 r. do 37,8 % w 2015 r., co oznacza wzrost o 9,1 punktów procentowych). Te niepokojące dane jednoznacznie wskazują na istnienie związku między kryzysem i nasilaniem się ubóstwa.

3.3.2. Najnowsze sprawozdania UE dotyczące sektora edukacji dostarczają dodatkowych dowodów na to, co znalazło odzwierciedlenie w wielu analizach i oświadczeniach przedstawionych wcześniej przez społeczeństwo obywatelskie: mianowicie ubóstwo jest ściśle powiązane ze statusem społeczno-ekonomicznym i środowiskiem kulturowym rodzin i grup społecznych. Eurostat konstatuje, że „odsetek dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w UE zmniejsza się wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia ich rodziców. W 2015 r. prawie 2/3 (65,5 %) wszystkich dzieci, których rodzice mieli niskie wykształcenie (co najwyżej wykształcenie średnie I stopnia), było zagrożonych ubóstwem [...] w porównaniu z 30,3 % dzieci mieszkających z rodzicami posiadającymi średnie wykształcenie [...] i 10,6 % dzieci, których rodzice mieli wyższe wykształcenie”.

3.3.3. Ubóstwo edukacyjne, czyli odsetek ludzi młodych, którzy nie osiągają minimalnych standardów w zakresie edukacji, stanowi jedno z największych wyzwań, przed jakimi stoi dziś Europa. Z drugiej strony, z powodu kryzysu gospodarczego i surowych ograniczeń budżetowych i fiskalnych, jakość systemów kształcenia i szkolenia ulega pogorszeniu, co zwiększa zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem i naraża na szwank zasadę publicznej edukacji wysokiej jakości dla wszystkich.

3.3.4. Niektóre państwa członkowskie postanowiły dokonać cięć w budżecie na edukację, zmniejszyć wynagrodzenia personelu, ograniczyć jego rekrutację, wstrzymać budowę szkół lub nie przydzielać zasobów w kwocie wystarczającej na utrzymanie bezpiecznej i przyjaznej infrastruktury placówek edukacyjnych, jednak trzeba ten trend odwrócić. W 2014 r. wydatki publiczne na edukację wynosiły zaledwie 1,1 % w ujęciu realnym, a dziesięć państw członkowskich w tymże roku zmniejszyło swoje wydatki w porównaniu z rokiem 2013 ⁽²⁾. EKES wzywa więc rządy krajowe do ponownego przemyślenia i zmiany programów oszczędnościowych, które mogą znacząco wpłynąć na realizację zobowiązań podjętych na szczeblu europejskim i międzynarodowym w dziedzinie edukacji, takich jak programy działań na okres do roku 2020 i do roku 2030.

3.4. Edukacja a przyszłość pracy

3.4.1. Przyszłość pracy to podstawowe zagadnienie, któremu należy przyznać centralne miejsce w debacie politycznej i w dialogu społecznym na temat wysokiej jakości edukacji. Co więcej, diametralnym przemianom ulegają sposoby wykonywania pracy. Rezultatem tego jest, że choć otwierają się nowe możliwości związane z przekształceniem innowacji w nowe miejsca pracy, to świat pracy charakteryzuje dziś wysoki poziom nieprzewidywalności, zarówno z perspektywy pracowników, jak i przedsiębiorstw. Przemiany, jakie niesie z sobą rewolucja cyfrowa, mimo że idą w parze z nowymi pozytywnymi możliwościami, potęgują jeszcze to poczucie nieprzewidywalności i złożoności. Jak stwierdzono w pierwszym Monitorze kształcenia i szkolenia opracowanym przez Komisję Junckera: „Przygotowywanie do zatrudnienia to jednak tylko jedna strona medalu. Kształcenie odgrywa równie istotną rolę w tworzeniu lepszego społeczeństwa”. Dzisiaj jednak nawet najbardziej wykwalifikowani pracownicy mogą stracić pracę. Kształcenie i szkolenie, choć są niezwykle istotne, jako takie nie dają już żadnej gwarancji atrakcyjnej, stabilnej i dobrze płatnej pracy. Wydaje się również, że nierówności na rynku pracy stały się powodem do zaniepokojenia, którym trzeba się odpowiednio zająć.

3.4.2. Kształcenie i szkolenie zawodowe mają coraz istotniejsze znaczenie dla przeciwdziałania bezrobociu i trzeba je ulepszyć oraz zwiększyć ich dostępność i adekwatność. Należy przewidzieć odpowiednie zasoby ludzkie i finansowe, aby zagwarantować jakość wyników kształcenia zainteresowanych osób i ich szanse na zatrudnienie.

3.4.3. Opracowane przez KE sprawozdanie oceniające inwestycje z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) za lata 2007–2013 pokazuje, że do końca 2014 r. co najmniej 9,4 mln mieszkańców Europy udało się znaleźć pracę, a 8,7 mln osób zdobyło nowe kwalifikacje lub dyplomy. Inne pozytywne skutki, takie jak wzrost poziomu własnych kompetencji, potwierdziło 13,7 mln osób. Ta dobra wiadomość powinna zachęcić państwa członkowskie do nieustawiania w walce z bezrobociem w Europie, które w wielu z nich wciąż jest wysokie.

3.4.4. EKES zaleca też UE i jej państwom członkowskim intensywniejsze inwestowanie w badania i innowacje, aby tworzyć nowe i lepsze miejsca pracy na przyszłość.

3.4.5. Wciąż utrzymuje się różnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć. W listopadzie 2015 r. komisarz Věra Jourová powiedziała: „Kobiety w dalszym ciągu pracują przez niemal dwa miesiące każdego roku za darmo, gdyż średnia stawka godzinowa w przypadku kobiet jest o 16,4 % niższa niż w przypadku mężczyzn. Równość kobiet i mężczyzn to jedna z podstawowych wartości Unii Europejskiej, jednak dzisiejszy dzień przypomina nam, że nie jest ona podstawową częścią naszej rzeczywistości”. Biorąc pod uwagę feminizację sektora edukacji, należy poddać rewizji wynagrodzenia i ulepszyć możliwości rozwoju kariery.

⁽²⁾ Monitor kształcenia i szkolenia 2015.

3.5. Edukacja publiczna

3.5.1. Państwa członkowskie muszą potwierdzić rolę edukacji publicznej w osiągnięciu równości i spójności społecznej. W świetle najnowszych danych UE na temat ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym nie da się przecenić znaczenia publicznej edukacji dla budowy społeczeństw cechujących się większą równością.

3.5.2. Wysokiej jakości edukacja powinna być świadczona sprawiedliwie i na zasadach niekomercyjnych. Rządy mają przede wszystkim obowiązek zapewnić odpowiednie zasoby na powszechnie dostępną edukację, do czego zobowiązały się na poziomie międzynarodowym i europejskim. Inwestowanie w edukację, zwłaszcza w edukację publiczną, powinno stać się politycznym priorytetem.

3.5.3. Jako że nie wszyscy pracownicy dysponują narzędziami pozwalającymi im zachować odporność na ryzyko społeczne, osobiste i zawodowe, kluczowe znaczenie ma dostęp do publicznych, wysokiej jakości możliwości poprawy umiejętności i przekwalifikowania się oraz do odpowiedniej ochrony socjalnej w ciągu całego życia. Jako przedstawiciel społeczeństwa obywatelskiego na szczelbu UE, EKES podkreśla, że należy wzmocnić infrastrukturę publiczną w dziedzinie szkolenia osób bezrobotnych i migrujących pracowników oraz poprawić jej finansowanie.

3.5.4. EKES uważa ponadto, że partnerzy społeczni i społeczność edukacyjna powinni otrzymać uprawnienia w zakresie monitorowania i oceniać skuteczność wydatków publicznych na edukację.

3.6. Dialog społeczny i rokowania zbiorowe

3.6.1. Przed dialogiem społecznym w sektorze edukacji piętrzą się w całej Europie różne wyzwania, wynikające z czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Bardziej naglące problemy gospodarcze sprawiły, że w programie działań politycznych dialog społeczny zszedł na dalszy plan. Brak efektywnego dialogu społecznego znajduje odzwierciedlenie w fakcie, że decyzje dotyczące pracowników szkolnictwa i społeczności szkolnej są często podejmowane z pominięciem formalnych konsultacji z partnerami społecznymi. W wielu krajach zakres rokowań zbiorowych uległ zwężeniu w momencie, gdy akurat powinien się rozszerzać, by można było zająć się całym szeregiem nowych wyzwań, przed jakimi stoi społeczność edukacyjna.

3.6.2. EKES zachęca zatem państwa członkowskie i partnerów społecznych do wzmocnienia współzależności między krajowym i europejskim dialogiem społecznym oraz do debaty nad tym, jak można poszerzyć zakres rokowań zbiorowych. Europejski dialog społeczny w sektorze edukacji ma kluczowe znaczenie dla realizacji strategii „Europa 2020” i programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030, gdyż gromadzi przy jednym stole europejskich pracodawców i pracowników z tej branży, by mogli uzgodnić sposoby sprostania stojącym przed sektorem wyzwaniom. Zaangażowana powinna być także cała społeczność edukacyjna (rodzice, uczniowie, organizacje społeczeństwa obywatelskiego itp.).

3.7. Technologie ICT w edukacji

3.7.1. W ostatnich latach świat przeszedł z gospodarki napędzanej w dużym stopniu przez produkcję na gospodarkę bardziej zorientowaną na usługi. Tworzenie wiedzy stało się krytycznym czynnikiem wartości, zarówno w przypadku produkcji, jak i usług.

3.7.2. Technologie informacyjno-komunikacyjne w zglobalizowanym świecie zmieniły postać integracji i współzależności gospodarczej na wszystkich poziomach. Ponadto transformacja cyfrowa wywołuje istotne przemiany w przemyśle i usługach. Obejmują one przejście od tradycyjnych form zatrudnienia do miejsc pracy w sektorze cyfrowym. Technologie ICT są wykorzystywane na wiele sposobów. Stanowią też wsparcie wirtualnych sieci społecznych lub politycznych. Tym samym odgrywają coraz większą rolę w procesie socjalizacji dzieci i ludzi młodych.

3.7.3. Choć ICT stwarzają możliwości w wielu dziedzinach, to jednak otwierają drzwi realnym zagrożeniom, takim jak cyberprzestępczość, niebezpieczne i szkodliwe treści, rosnąca komercjalizacja usług czy też umożliwianie technologicznego nadzoru nad danymi osobowymi i ich niewłaściwego wykorzystywania. Kwestiami ochrony danych osobowych i bezpieczeństwa informacji należałoby się zająć w ramach europejskiej strategii. Ponadto wiele krajów europejskich ma już krajowe strategie wspierające wykorzystanie ICT w różnych dziedzinach, w tym także konkretną strategię w zakresie edukacji, jednak wciąż występują ogromne luki w ich realizacji.

3.7.4. Wprowadzenie urządzeń cyfrowych w edukacji jest kwestią kluczowej wagi dla społeczności edukacyjnej i społeczeństwa. Komisja Europejska podkreśliła w Europejskiej agendzie cyfrowej i w strategicznych ramach europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) konieczność przyjmowania w państwach członkowskich innowacyjnych metod nauczania i uczenia się w celu poprawy umiejętności cyfrowych i przygotowania pracowników dla przyszłych miejsc pracy w sektorze cyfrowym. Badania i sprawozdania opublikowane przez OECD i Unesco wskazują ten sam kierunek, tj. akcentują nieodłączną konieczność zadbania o to, by placówki edukacyjne były odpowiednio przygotowane do wykorzystania ICT w nauczaniu, oraz potrzebę zwiększenia kompetencji nauczycieli w zakresie wykorzystania ICT do celów dydaktycznych na wszystkich szczeblach edukacji z myślą o kształtowaniu przyszłości.

3.7.5. Włączenie nowych technologii do edukacji mogłoby wspierać rozwój umiejętności, które są niezbędne do przystosowywania się do szybko zmieniających się technologii i przygotowują uczniów do uczenia się przez całe życie i demokratycznej aktywności obywatelskiej. Niemniej jednak choć ICT w edukacji mogą przyczynić się do poprawy nauczania i uczenia się, to wiąże się z nimi także szereg – wymienionych już przykładowo powyżej – wyzwań dla nauczycieli i uczniów.

3.7.6. Wreszcie, należy zauważyć, że jeśli UE chce zachować utrzymać pozycję lidera w dziedzinie szkolnictwa wyższego i badań naukowych, musi wzmocnić swoje inwestycje we wspieranie talentów, badania i innowacje.

3.8. Nauczyciele architektami przyszłości

3.8.1. Jak dobrze wiadomo, kluczowe znaczenie dla sukcesu lub porażki inicjatyw i programów w zakresie edukacji mają nauczyciele. EKES apeluje do władz edukacyjnych i placówek edukacyjnych, by zapewniły nauczycielom ciągłe formalne wsparcie dydaktyczne i techniczne, pomogły im dostosować się do nowych systemów cyfrowych i uniknąć korzystania z ICT w sposób, który prowadziłby do pogorszenia ich warunków pracy. Zaleca, by zainwestowano w kwalifikację instruktorów i nauczycieli, dążąc do osiągnięcia równowagi płci w procesie rekrutacji, wybierając najlepszych w danej kategorii zawodowej i zapewniając stałe zatrudnienie oraz dobre warunki rozwoju kariery i płace.

3.8.2. Ponieważ oczekuje się, że krajowe standardy w zakresie technologii edukacyjnych będą ulegały zasadniczym zmianom, należy skonsultować się z przedstawicielami kadry edukacyjnej w chwili, kiedy krajowe władze edukacyjne będą planowały nowe strategie i programy, które wprowadzałyby znaczące zmiany w codziennej pracy tej kadry. Kształcenie i doskonalenie zawodowe powinno objąć takie zagadnienia, jak pobieranie mediów, manipulacja mediami, prezentacja i publikacja w mediach, tworzenie stron internetowych, wprowadzanie danych, prowadzenie baz danych, gromadzenie informacji, środowisko współdzielonej przestrzeni roboczej i udostępnianie plików. Jest rzeczą niezbędną, by każdy nauczyciel został tak przeszkolony, aby posiadał te umiejętności i kompetencje.

3.8.3. EKES zaleca również, by państwa członkowskie wzmocniły możliwości mobilności dla nauczycieli i kadry edukacyjnej wyjeżdżających do innych państw członkowskich, a zarazem utrzymały ich zabezpieczenie społeczne i prawa emerytalne w celu zwiększenia atrakcyjności pracy w sektorze kształcenia i szkolenia z punktu widzenia młodszych pokoleń.

Bruksela, dnia 22 lutego 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego